

กฎกระทรวง

กำหนดระบบการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขัง การควบคุมและการแยกคุมขัง และการย้ายผู้ต้องขัง
พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการราชทัณฑ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกหมวด ๔ การควบคุมผู้ต้องขัง ของส่วนที่ ๒ อำนาจและหน้าที่เจ้าพนักงานเรือนจำ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๒ ข้อ ๓๓ และข้อ ๓๔ และหมวด ๑ ข้อความทั่วไปของส่วนที่ ๔ การแยกผู้ต้องขัง ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๑ ข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓ แห่งกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๖๓

หมวด ๑

การจำแนกลักษณะของผู้ต้องขัง

ข้อ ๒ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำจัดให้มีแดนแรกรับหรือสถานที่แรกรับในเรือนจำโดยเฉพาะสำหรับแยกผู้ต้องขังเข้าใหม่หรือรับย้ายจากเรือนจำอื่นเพื่อรอการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังรายบุคคลก่อนที่จะส่งตัวไปรับการอบรม แก้ไข และฟื้นฟูจิตใจตามความเหมาะสมของผู้ต้องขังรายบุคคล

ข้อ ๓ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำแต่งตั้งเจ้าพนักงานเรือนจำจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งคน ปฏิบัติหน้าที่จำแนกลักษณะของผู้ต้องขัง โดยจะต้องเป็นนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งผ่านการฝึกอบรมด้านการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังจากกรมราชทัณฑ์

เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่ศึกษาและรวบรวมประวัติของผู้ต้องขังแต่ละคนและสังเกตพฤติกรรมของผู้ต้องขังในการใช้ชีวิตในเรือนจำ

ข้อ ๔ การจำแนกลักษณะของผู้ต้องขัง ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการกลั่นกรองผู้ต้องขัง โดยการจัดชั้น จัดกลุ่ม ควบคุม และแยกคุมขังผู้ต้องขัง

(๒) ขึ้นแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดี ให้นำข้อมูลจาก (๑) และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวิเคราะห์ การวางแผน และการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรายบุคคลให้เหมาะสม

(๓) ขึ้นการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขัง ให้นำข้อมูลจาก (๑) และ (๒) มาใช้วางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังรายบุคคลให้เหมาะสม

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๕ ให้มีคณะทำงานเพื่อจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังประจำเรือนจำ ประกอบด้วย ผู้บัญชาการเรือนจำเป็นประธาน และเจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งมีความรู้และความชำนาญในด้านการควบคุม การศึกษา การฝึกวิชาชีพ การบำบัดรักษา การพัฒนาจิตใจ หรือการสาธารณสุข จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน เป็นคณะทำงาน และให้เจ้าพนักงานเรือนจำรับผิดชอบงานจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังเป็นคณะทำงานและเลขานุการ

การแต่งตั้งคณะทำงานตามวรรคหนึ่ง อาจมีผู้แทนจากหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกร่วมเป็นคณะทำงานด้วยก็ได้

ข้อ ๖ คณะทำงานเพื่อจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรายบุคคล โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการจัดชั้น จัดกลุ่ม ควบคุม แยกคุมขัง แก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดี และการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขัง

(๒) พิจารณาทบทวนและปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรายบุคคล

(๓) ดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขัง

ข้อ ๗ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำจัดประชุมคณะทำงานเพื่อจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

การประชุมของคณะทำงานต้องมีคณะทำงานมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะทำงานทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก คณะทำงานคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดความเห็นของคณะทำงานให้เป็นที่สุด

ข้อ ๘ ให้เจ้าพนักงานเรือนจำติดตามผลการปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรายบุคคล หลังจากที่ผ่านมาการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังไปแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน

ข้อ ๙ คณะทำงานตามข้อ ๕ อาจทบทวนแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรายบุคคล ก่อนครบระยะเวลาตามที่กำหนดในข้อ ๘ ได้ หากปรากฏข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้

(๑) พบปัญหาขัดข้องจากการปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรายบุคคล

(๒) พบข้อมูลใหม่ที่เป็นสาระสำคัญต่อการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขัง

ในกรณีผู้ต้องขังเจ็บป่วย มีโรคประจำตัว หรือมีเหตุจำเป็นจนไม่อาจปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติ ต่อผู้ต้องขังรายบุคคลได้ ผู้บัญชาการเรือนจำอาจสั่งให้งดการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวได้จนกว่าจะมีการรายงานต่อคณะทำงานตามข้อ ๕ เพื่อพิจารณาทบทวนแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรายบุคคล

ข้อ ๑๐ ให้เรือนจำจัดเก็บข้อมูลการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังเพื่อการสืบค้น โดยให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ และนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาการเลื่อนชั้น หรือลดชั้น การย้ายผู้ต้องขัง การงานของผู้ต้องขัง การพักการลงโทษ การลดวันต้องโทษจำคุก และการให้ประโยชน์แก่ผู้ต้องขังอย่างอื่นด้วย

หมวด ๒

การควบคุมและการแยกคุมขัง

ข้อ ๑๑ ในการควบคุมผู้ต้องขัง ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีปกติ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำสั่งการหรือมอบหมายให้เจ้าพนักงานเรือนจำควบคุม ตรวจตรา และป้องกันการกระทำความผิดของผู้ต้องขัง รวมถึงการปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่กฎหมาย กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงานเรือนจำ ในกรณีที่มีการจ่ายผู้ต้องขังออกไปนอกเรือนจำ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำจัดให้มีเจ้าพนักงานเรือนจำที่เพียงพอเพื่อป้องกันการหลบหนี

(๒) กรณีมีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้น ให้เจ้าพนักงานเรือนจำระงับเหตุหรือแก้ไขเหตุการณ์ พร้อมกับแจ้งให้พัศดีหรือผู้บัญชาการเรือนจำทราบ หากไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์โดยกำลังของ เจ้าพนักงานเรือนจำเพียงฝ่ายเดียวได้ ให้ประสานขอกำลังเสริมจากพนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อระงับเหตุดังกล่าว และรายงานให้อธิบดีทราบ

ข้อ ๑๒ เรือนจำใดมีผู้ต้องขังหญิง ให้เจ้าพนักงานเรือนจำหญิงเป็นผู้ควบคุม เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็น

ข้อ ๑๓ ห้ามผู้ต้องขังชายหรือเจ้าพนักงานเรือนจำชายเข้าไปในเขตควบคุมผู้ต้องขังหญิง เว้นแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องเข้าไประงับเหตุ และเมื่อเหตุการณ์เข้าสู่ ภาวะปกติแล้ว ให้เจ้าพนักงานเรือนจำชายออกจากเขตควบคุมผู้ต้องขังหญิงทันที

(๒) การปฏิบัติหน้าที่ตามผู้บัญชาการเรือนจำมอบหมายหรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการ และต้องเข้าไปในเวลากลางวัน โดยมีเจ้าพนักงานเรือนจำตั้งแต่ชั้นพัศดีขึ้นไป และเจ้าพนักงานเรือนจำ อีกจำนวนไม่น้อยกว่าสองคนเข้าไปด้วย หากมีเหตุจำเป็นต้องเข้าไปในเขตควบคุมผู้ต้องขังหญิง ในเวลากลางคืน ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำก่อน

ข้อ ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการผู้ต้องขังภายในเรือนจำ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำ จัดแบ่งสถานที่ของเรือนจำออกเป็นส่วน ๆ โดยให้มีสิ่งกีดกันหรือขอบเขตที่แน่นอน และจัดแยกผู้ต้องขัง

แต่ละประเภทในส่วนที่ได้จัดแบ่ง หากเรือ่นจำใดโดยสภาพไม่สามารถกระทำได้ ให้พยายามแยกคุมขังผู้ต้องขังให้ใกล้เคียงกับการจัดแบ่งสถานที่ของเรือ่นจำข้างต้นเท่าที่จะกระทำได้

ข้อ ๑๕ ให้ผู้บัญชาการเรือ่นจำแยกคุมขังผู้ต้องขังในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมที่อาจจะก่อเหตุร้ายหรืออาจจะก่อความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในเรือ่นจำ หรือมีเหตุพิเศษอย่างอื่น ให้แยกผู้ต้องขังคนนั้นไปรวมกับผู้ต้องขังประเภทอื่น หรือสถานที่อื่น ภายในเรือ่นจำ

(๒) ผู้ต้องขังหลายคนในคดีเดียวกัน ให้แยกผู้ต้องขังแต่ละคนมิให้ปะปนกัน เว้นแต่กรณี มีเหตุจำเป็น

(๓) ผู้ต้องขังป่วยด้วยโรคติดต่อหรือโรคอื่นที่อยู่ในระยะอันตราย ให้แยกผู้ต้องขังป่วยออกจากผู้ต้องขังคนอื่น

หมวด ๓

การย้ายผู้ต้องขัง

ข้อ ๑๖ ให้อธิบดีย้ายผู้ต้องขังจากเรือ่นจำหนึ่งไปอีกเรือ่นจำหนึ่งในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การควบคุมตามอำนาจการคุมขัง

(๒) การบริหารความแออัดภายในเรือ่นจำ

(๓) การควบคุมตามเพศ สถานะ พฤติกรรม หรือวัตถุประสงค์ในการพัฒนาพฤตินิสัย

ผู้ต้องขัง

(๔) การดำเนินคดีหรือตามคำขอของส่วนราชการอื่น

(๕) เพื่อประโยชน์อื่นใดของทางราชการ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๑๗ การย้ายผู้ต้องขังตามข้อ ๑๖ หากเป็นคนต้องขังหรือคนฝากให้ขออนุญาตศาลก่อน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นจะย้ายบุคคลดังกล่าวก่อนก็ได้ แต่ต้องรายงานให้ศาลทราบ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

สมศักดิ์ เทพสุทิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้การจัดระบบการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขัง การควบคุมและการแยกคุมขัง และการย้ายผู้ต้องขัง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการราชทัณฑ์ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้